

**Hoërskool Roodepoort
Afrikaans EAT
Graad 8
Taak 11: Vraestel 2**

Eksaminator: M Swanepoel
Moderators : Mes L Nagel, C van Niekerk

Tyd: 2 uur
Punte: 80/2=40
Datum: 17 November 2016

TAAK 11: Begrip, Taal en Letterkunde

1. Hierdie vraestel bestaan uit DRIE afdelings:

AFDELING A:	LEESBEGRIP (VRAAG 1 EN 2)	(20)
AFDELING B:	TAAL (VRAAG 3 EN 4)	(30)
AFDELING C:	LETTERKUNDE (VRAAG 5 en 6)	(30)
2. Beantwoord AL die vrae uit al DRIE afdelings.
3. Begin ELKE afdeling op 'n NUWE bladsy.
4. Trek 'n streep na elke afdeling.
5. Laat 'n reël oop na elke antwoord.
6. Skryf slegs in 'n blou pen.
7. Skryf netjies en leesbaar.
8. Afrikaans is LEKKER, geniet die vraestel! ☺

VRAAG 1

Lees die onderstaande teks en beantwoord die vrae.

Kinders kruis rivier vol krokodille

1. Selfs nie die Nyalazirivier wat vol krokodille is, kan die leergierige leerders van die Bhekinkosi-skool van die skool weghou nie.
2. Hierdie kinders is so vasberade om skool toe te gaan dat hulle soggens met dagbreek die huis verlaat om die rivier wat dikwels invloed is, oor te steek. Daar is ook seekoeie en slange in die rivier.
3. Wanneer die rivier sterk vloei, roei die kinders 'n vlot wat van takke gemaak is, met hul hande oor die rivier. Die vlot lek dikwels en keer soms om, maar dit is die enigste manier hoe die kinders oor die rivier kan kom.
4. Wanneer die watervlak laag is, loop hulle in hul onderklere deur die rivier met hul boeke en skoolklere hoog bokant hul koppe. Daarna stap hulle die res van die 8 km skool toe.
5. Onlangs is 'n 17-jarige seun deur 'n 4 m lange krokodil aangeval terwyl hy in die rivier gespeel het. Sy liggaam is nooit gevind nie.
6. Vir baie van die kinders van Mfekayi en Emchakwini, omtrent 30 km van Mtubatuba in die noorde van KwaZulu-Natal, weeg hulle begeerte om skool te gaan veel swaarder as die gevare in die rivier.
7. Gewapen met 'n knopkierie teen waterslange, vertel die 13-jarige Sibongile Msweli trots dat sy verlede maand 'n groot krokodil in die vlak water gesien het. "Hy het doodstil gelê asof hy sy asem opgehou het. Ek was bang, maar het gewag tot hy in die riete verdwyn het voordat ek die rivier oorgesteek het."
8. Sibongile sê sy is vreeslik bang vir krokodille, seekoeie en slange. "Wanneer ek 'n slang na die vlot sien swem, jaag ek hom met my knopkierie weg. Ons het dalk nie skoolboeke nie en ons moet elke dag 'n lang pad skool toe aflê, maar nie eers 'n krokodil gaan ons van kennis weghou nie."
9. Sy sê sy kan beter opstelle skryf omdat sy die natuur so goed ken. "Ek dink nie enige stadskind kan 'n krokodil of seekoei so goed soos ons beskryf nie."
10. Dit neem Sibongile gewoonlik twee uur om ná skool by die huis te kom, maar haar dag is dan nog nie klaar nie.
11. "Ek moet 'n kilometer stap om water en hout vir my gesin te gaan haal. Daarna doen ek my huiswerk by kerslig voordat ek bed toe gaan. Soms dink ek aan die krokodille wanneer ek aan die slaap raak."

VRAE:

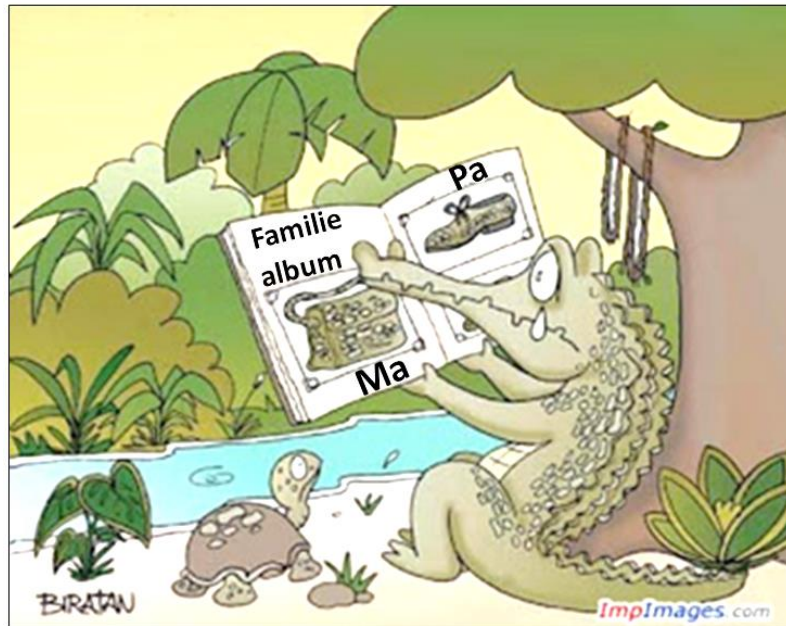
- 1.1 Waarom is die Nyalazi-rivier gevaarlik? [vlak 1] (1)
- 1.2 Watter EEN WOORD in paragraaf 1 sê dat die kinders graag wil leer? [vlak 1] (1)
- 1.3 Beskryf in jou eie woorde wat “dagbreek” beteken. [vlak 3] (1)
- 1.4 Is die volgende uitspraak ’n FEIT of ’n MENING? Motiveer jou antwoord.
Die kinders kan net met die vlot oor die rivier kom. [vlak 4] (1)
- 1.5 Watter bewys is daar volgens paragraaf 5 dat krokodille baie gevaarlik is? [vlak 3] (1)
- 1.6 Verduidelik waarom Sibongile die knopkierie NET teen waterslange gebruik. [vlak 3] (1)
- 1.7 Noem DRIE dinge wat die rivier gevaarlik vir die kinders maak. [vlak 2] (3)
- 1.8 Wat, sê Sibongile, kan sy beter as stadskinders doen? [vlak 1] (1)
- 1.9 Watter werk, behalwe huiswerk, moet Sibongile na skool doen? [vlak 2] (2)
- 1.10 Waarom moet Sibongile haar huiswerk by kerslig doen? [vlak 3] (1)
- 1.11 Is die volgende stellings WAAR of ONWAAR? Motiveer jou antwoord.
- 1.11.1 Die vlot wat die kinders gebruik is veilig. (paragraaf 3) [vlak 3] (1)
- 1.11.2 Sibongile het lopende water by die huis. (paragraaf 11) [vlak 3] (1)
- 1.12 Verduidelik in jou eie woorde waarom ’n mens kinders soos Sibongile kan
bewonder. [vlak 5] (1)
- 1.13 Sal jy oor die Nyalazi-rivier kruis om skool toe te kan gaan?
Motiveer jou antwoord. [vlak 5] (1)

[17]

EN

VRAAG 2

Bestudeer die prentjie en beantwoord die vrae wat volg.

VRAE:

- 2.1 Hoe weet ons dat die krokodil hartseer is? [vlak 3] (1)
- 2.2 Waarom is die krokodil hartseer? [vlak 3] (1)
- 2.3 Sal jy 'n krokodilvel-handsak/skoene koop? Motiveer jou antwoord. [vlak 5] (1)
[3]

TOTAAL VIR AFDELING A: 20

Vlak 1 + 2	1.1[1] 1.2[1] 1.7[3] 1.8[1] 1.9[2]	8
Vlak 3	1.3[1] 1.5[1] 1.6[1] 1.10[1] 1.11[2] 2.1[1] 2.2[1]	8
Vlak 4 + 5	1.4[1] 1.12[1] 1.13[1] 2.3[1]	4
Afdeling A: Leesbegrip		20

VRAAG 3

Die taalvrae wat volg, is op die onderstaande gedeelte gebaseer.

Kayak tussen krokodille

3.1 (Ek vra al die mense vir raad.) 3.2 (Die een sê: “Ek het al tussen krokodille geroei), maar seekoeie is ’n ander monster.” Die ander een sê: “Die seekoeie is niks, maar sterkte met die haaie.”

3.3 (Ja, ek wou in die St. Lucia-meer gaan kajak.) tussen die krokodille en seekoeie en haaie. Seekoeie maak jaarliks **DIE 3.4 (baie)** mense in Afrika dood. **3.5 (Krokodille)** het mense al vanaf hul kajak af gevang – en die mense is nooit weer gevind nie. **3.6 (En haaie?)** Wel...Mense is meer geneig om **3.7 (dood)** te gaan van ’n kokosneut wat op jou kop val as ’n haai.

So gepraat van haaie, dit is nogal ’n **3.8 (interessante/interessant)** storie. Die see loop al vir **3.9 (7)** jaar nie in die meer in nie, omdat daar te min water in die meer is, maar daar is steeds haaie in die meer. Op die oomblik is daar ongeveer **3.10 (300)** Zambesi-haaie. **3.11 (Hulle pas in varswater aan.)**

In elk geval, daar sit ek toe nou Donderdagmiddag in St. Lucia: ’n senuweewrak. Ons R350 kajak-trippie op die meer is geboek. Ek het solank poskaarte vir my familie gestuur vir ingeval ’n krokodil my dalk opvreet. Net toe ek vir my gesin wil vertel van my kajakplanne, kom daar ’n Whatsapp deur van my suster wat vertel hoe ’n ou in die Kruger Wildtuin deur ’n krokodil gevang is. Ek los toe maar die **3.12 (boodskap)** aan my gesin...

Donderdagmiddag kom en gaan...en Vrydagoggend breek aan. **3.13 (Daar was al een ongeluk.)** Antwoord ons toerleier, Justin. “Maar dit was die man se eie skuld. Ek het vir hom gesê hy moenie nader aan die krokodil gaan nie, en toe gaan hy nader. Toe byt die krokodil sy arm.”

VRAE:

3.1 Skryf die volgende sin in die **toekomende tyd**.

Ek vra al die mense vir raad.

(2)

3.2 Skryf die volgende sin in die **indirekte rede**.

Die vrou sê: “Ek het al tussen krokodille geroei.”

Begin soos volg: Die vrou sê dat ...

(2)

- 3.3 Skryf die volgende sin in die **ontkennende vorm**.
Ja, ek wou in die St. Lucia-meer gaan kajak.
Begin soos volg: Nee, ... (2)
- 3.4 Skryf die **oortreffende trap** neer van 'baie'. (1)
- 3.5 Skryf die **lettergrepe** neer van 'krokodille'. (1)
- 3.6 Kies die korrekte antwoord tussen hakies
"En haaie?" is 'n voorbeeld van 'n (**bevelsin/vraagsin/stelsin**). (1)
- 3.7 Skryf die **intensiewe vorm** neer van 'dood'. (1)
- 3.8 Kies die **korrekte woord** tussen hakies. (1)
- 3.9 Kies die korrekte spelling van die getal in hakies.
Die see loop al vir (**seuwe/sewe/seve**) jaar. (1)
- 3.10 Skryf die nommer 300 uit **in woorde**. (1)
- 3.11 Skryf die volgende sin in die **verlede tyd**.
Hulle pas in varswater aan. (2)
- 3.12 Skryf die **meervoud** neer van 'boodskap'. (1)
- 3.13 Verander die volgende sin in 'n **vraagsin**.
Daar was al een ongeluk. (2)
- [18]

EN

VRAAG 4

Die taalvrae wat volg, is op die onderstaande gedeelte gebaseer.

VRAE:

- 4.1 Gee die korrekte vorm van die woord tussen hakies. (1)
- 4.1.1 Die krokodil is (klein) **AS** die seekoei. (1)
- 4.1.2 Die (massief) seekoei baklei met die krokodil. (1)
- 4.2 Verbind die volgende sinne met die voegwoord tussen hakies.
- 4.2.1 Die seekoei is kwaad. Hy dra die krokodil uit die rivier. (daarom) (2)
- 4.2.2 Al twee diere kan in die rivier woon. Dit is groot genoeg. (omdat) (1)
- 4.3 Skryf die volgende woorde in alfabetiese volgorde:
seekoei; stadig; stert; smoorkwaad (½ x 4= 2)
- 4.4 Skryf die volgende sin in die lydende vorm.
Die seekoei byt die krokodil. (2)
- 4.5 Skryf die **verkleiningsvorme** van die woorde tussen hakies neer.
- Die arme 4.5.1 (krokodil) is so bang. (1)
- Hy wens die seekoei het 'n klein 4.5.2 (bek) gehad. (1)
- 4.6 Skryf die afkorting in die volgende sin uit in woorde.
Die seekoei weeg 3 000 **kg**. (1)

[12]

TOTAAL VIR AFDELING B: 30

AFDELING C: LETTERKUNDE

VRAAG 5

BEANTWOORD DIE VRAE OOR ALBEI GEDIGTE.

Lees die gedig hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

Rilrestaurant

1 almal is welkom, bring die hele gesin
2 staan nader, staan nader, kom gerus in
3 die tafel is gedek, als is gereed
4 maak u reg om heerlik te eet
5 die diens is dalk dooierig, maar dis met 'n rede
6 u kelner is al 'n jaar t'rug oorlede
7 wil u solank 'n drankie bestel?
8 of moet ek u eers van ons disse vertel?
9 ons hoofgereg is presies wat dit sê:
10 'n kop op 'n skinkbord, nes u dit wil hê
11 medium, goed gaar of liggies gestoom
12 halfrou is dit 'n fynproewersdroom
13 maar dit is natuurlik oorhaastig van my
14 want u gaan tog seker eers goorgereg kry?
15 paddavisstertjies in varkvet gebraai
16 en ons maand oue vliegsop is nie te versmaai
17 dan, om u ete mee af te sluit,
18 moet u op 'n heerlike naargereg besluit
19 oogappeltjies met suurlemoensap
20 of lekker soet bloed uit muise getap
21 wat nou? u voel naar? u wil liewer uit?
22 meneer, luister mooi, dis 'n slegte besluit ...
23 om te probeer wegkom, is regtig nie wys
24 ons kok hou u dop daar uit die kombuis
25 dis nie dat ek u en u gesin wil ontstel nie
26 maar dit sal verkeerd wees om nie te vertel nie:
27 ons kok is 'n monster, en die laaste gesin
28 wat hul kos nie wou eet nie, is tjok en blok in ...
29 die pappa, die mamma, die ouma, die kind
30 die hele ou klompie met een hap verslind
31 so, sit tog nou liewer, daar is mos geen haas
32 is u gereed om u bestelling te plaas?

Jaco Jacobs

VRAE:

- 5.1 Word 'hoofgereg' letterlik of figuurlik gebruik in versreël 9? Motiveer jou antwoord. [Vlak 4] (1)
- 5.2 Op watter manier kan die 'kop op 'n skinkbord' (versreël 10) geëet word? Lys jou antwoorde onder mekaar. [Vlak 2] (4)
- 5.3 Beskryf in jou eie woorde wat 'goor' in goorgereg (versreël 14) beteken? [Vlak 3] (1)
- 5.4 Verduidelik hoekom versreël 18 ("heerlike naargereg") 'n teenstelling is. [Vlak 3] (2)
- 5.5 Sal jy graag by hierdie Rilrestaurant wil gaan eet? Motiveer jou antwoord. [Vlak 5] (1)

[9]

EN

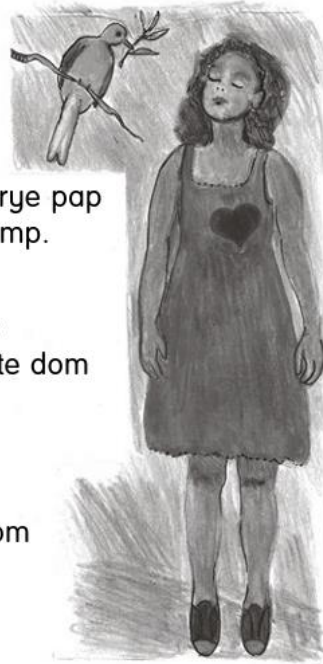
Lees die gedig hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

Kontak

- 1 Ek kon jou met 'n selfoon bel
2 om te sê dat ek jou baie mis,
3 maar die kaart was gekrap, die batterye pap
4 en die boodskap het in die niet verdamp.
- 5 Ek het vir jou 'n brief geskryf
6 en my hart se hoeke daarin uitgewas
7 maar my pen was krom, my vingers te dom
8 om die woorde in die koevert te pas.
- 9 Toe het ek maar 'n duif gestuur
10 sonder skrif of klank, en nou wag ek,
11 hoop ek en bid ek dat hy terug sal kom
12 met 'n takkie blare in sy bek.

Theo de Jager

(Uit: *Di-mensies*, Woordgilde, 1998)

VRAE:

- 5.6 Watter kontakmetode gebruik die spreker om te probeer kontak maak in:
- 5.6.1 strofe 1? [Vlak 1] (1)
- 5.6.2 strofe 2? [Vlak 1] (1)
- 5.7 Hierdie gedig is 'n goeie voorbeeld van progressie. Verduidelik jou antwoord deur te verwys na die kontakmetode wat in strofe 1 en strofe 3 gebruik word. [Vlak 3] (2)
- 5.8 Verduidelik in jou eie woorde waarom die "duif" (versreël 9) 'n metafoor vir die hele gedig is. [Vlak 3] (2)

[6]

[15]

VRAAG 6

BEANTWOORD DIE VRAE OOR VOLSTRUIS VERLOOR SY VONK.

Lees die uittreksels hieronder en beantwoord die vrae wat daarop volg.

- 1 Toe Bidsprinkaan by Volstruis kom, is hy besig om die heerlikste, sappigste vrugte van 'n pruimboom af te eet.
- 2 "Dag, Volstruis!" groet Bidsprinkaan ewe beleefd asof hy elke dag by Volstruis kuier.
- 3 "Sal ek my nou vervies of later?" raas Volstruis en knyp sy vlerke styf teen sy lyf vas soos hy altyd maak as hy vreemdelinge sien.
- 4 "Ek smeek jou, moet my asseblief tog nie skop nie!" roep Bidsprinkaan.
- 5 "Al wat ek wil sê, is dat die lekkerste pruime 'n bietjie hoër in die boom groei. Jy vreet so lustig dat jy dit nie eers opmerk nie."
- 6 "Haai, sowaar," sê Volstruis en rek sy nek nog langer om 'n groter pruim in die hande te kry.
- 7 "Moet jou nie aan my steur nie," beduie Bidsprinkaan. "Voor jy kan sê 'pruim' is ek al weer weg."
- 8 "Nou ja toe. Maak dat jy wegkom," mompel Volstruis terwyl hy met daardie gevaarlike toon van hom op die grond tik-tik-tik.
- 9 "Miskien moet jy nog 'n klein bietjie meer rek," beduie Bidsprinkaan vir oulaas terwyl hy na die yslike toon loer. "Daar heel bo sit 'n bielig van 'n pruim. Ek is seker dis die lekkerste pruim aan die hele boom."

VRAE:

- 6.1 Wie het vir Bidsprinkaan na Volstruis gestuur? [Vlak 1] (1)
- 6.2 Waarom het hierdie karakter vir Bidsprinkaan na Volstruis gestuur? [Vlak 3] (1)
- 6.3 Verduidelik waarom Volstruis sy vlerke styf teen sy lyf vasknyp? [Vlak 3] (1)
- 6.4 Hoekom wil Bidsprinkaan hê dat Volstruis die "bielig van 'n pruim" moet eet? [Vlak 3] (1)
- 6.5 Dink jy die verhaal is waar? Gee TWEE redes vir jou antwoord. [Vlak 5] (2)

[6]

EN

BEANTWOORD DIE VRAE OOR *ENOCH SONTONGA*.

- 1 Hy was net so lief vir foto's neem en het nêrens sonder sy kamera gegaan nie. Van sy
2 sitplek op die heuwel tot sy seuntjie se eerste glimlag tot verflenterde swart
3 mynwerkers wat vuil en moeg uit die skagte klim, is afgeneem.
4 "Hoekom is al jou liedjies so treurig?" wou Diana altyd weet.
5 "Ek kan mos nie vrolike liedjies skryf as ek heeldag sien hoe swaar swart mense in
6 hierdie land kry nie," het hy geantwoord.
7 Op 24-jarige ouderdom het Enoch 'n spesiale gebed vir sy leerders geskryf om God te
8 vra om Afrika en al sy mense wat so swaar kry, te seën.

VRAE:

- 6.6 Wie is die hoofkarakter van hierdie verhaal? [Vlak 1] (1)
- 6.7 Watter twee stokperdjies het hierdie karakter gehad? [Vlak 2] (2)
- 6.8 Diana vra vir Enoch hoekom al sy liedjies so treurig is. Wie is Diana? [Vlak 1] (1)
- 6.9 Kies die korrekte antwoord. Skryf slegs die vraagnommer en die korrekte antwoord neer.

Enoch het **6.9.1 (Nkosi sikelel' iAfrika/Die Stem)** geskryf as 'n gebed.

Die volgende paar dekades sing almal wat teen die Suid-Afrikaanse apartheids-regering gekant is, hierdie gebed as 'n **6.9.2 (vryheidslied/apartheidslied)**.

Presies **6.9.3 (100 jaar/dekade)** na Enoch Sontonga se dood, is 'n gedenksteen ter ere van hom onthul.

[Vlak 3] (3)

- 6.10 Wat beteken "Nkosi sikelel' iAfrika" in Afrikaans? [Vlak 1] (1)
- 6.11 Is hierdie verhaal 'n sprokie of 'n ware verhaal? Motiveer jou antwoord. [Vlak 4] (1)

[9]

TOTAAL VIR AFDELING C: 30

G R O O T T O T A A L: 80

Vlak 1 + 2	5.2[4] 5.6[2] 6.1[1] 6.6[1] 6.7[2] 6.8[1] 6.10[1]	12
Vlak 3	5.3[1] 5.4[2] 5.7[2] 6.2[1] 6.3[1] 6.4[1] 6.9[3]	11
Vlak 4 + 5	5.1[1] 5.5[1] 5.8[2] 6.5[2] 6.11[1]	7
Afdeling C: Letterkunde (Prosa en Poësie)		30